

BALARILANG FILIPINO

PANGHALIP – salitang ginagamit na panghalili o pamalit sa pangngalan.

MGA URI NG PANGHALIP:

PANGHALIP PANAOG (Pamalit sa pangalan ng tao)	
1. PALAGYO – ginagamit na simuno ng pangngusap.	Si Roy ay mahilig makipag-away. <i>Siya</i> ang pinakabasagulero sa klase.
2. PAARI – ginagamit pang-angkin o para tukuyin kung para kanino and isang bagay, Gawain o pangyayaring tinutukoy.	Ang <i>ating</i> mga kagubatan ay nakakalbo na dahil sa labis na pagtotroso.
3. PALAYON – ginagamit bilang layo ng pang-ukol.	Ang mga regalo ay para sa <i>inyo</i> .
PANGHALIP PAMATLIG (Ginagamit sa pagtukoy ng lugar kung nasaan ang isang bagay, tao, lunan, gawa o pangyayari na hindi ibig banggitin ang pangalan)	
1. Malapit na Nagsasalita	Ito, Ganito, Dito, Heto, Ayto, Iri
2. Malapit sa Kausap	Iyan, Diyan, Ganyan, Niyan, Hayan, Ayan
3. Malayo sa Nag-uusap	Iyon, Doon, Niyon, Hayun, Ganoon
PANGHALIP PANANONG (Panghalip na kumakatawan sa pangalan ng tao, bagay o lunan na ginagamit sa pagtatanong)	
	Ano, Sino, Saan, Ilan, Gaano, Alin

PANG – URI – mga salitang ginagamit upang ipahayag ang paglalarawan sa isang pangngalan o panghalip.

MGA URI NG PANG - URI

1. PANLARAWAN Naglalarawan o tinutukoy ang karakter at katagian ng pangngalan o panghalip	Ang batang si Leroy ay matalino at siya ang madalas isinasali sa mga paligsahan.
2. PAMILANG Nagpapahayag ng bilang ng pangngalan o panghalip	Wala, Isa, Dalawa...
3. PANUNURAN Ginagamit sa pagtukoy sa pagkaka-ayos o pagkakasunod-sunod ng mga pangngalan.	Ikatlo, Pang-apat
4. PAGTAKDA nagsasabi ng tiyak na bilang o halaga.	Iisa lamang ang bago kong damit. Singkwenta pesos and ibinayad sa kanya.

ANTAS NG PANG - URI

1. KAANTASANG LANTAY Ginagamit kapag naglalarawan ng isang panghalip o pangngalan.	Ang bantayog ni Lapu-Lapu ay itinayo upang magbigay-pugay sa <i>matapang</i> na datu ng Mactan.
2. KAANTASANG PAHAMBING Ginagamit pag dalawang pangngalan o panghalip ang inilalarawan na maaaring magkatulad o magkaiba.	Ginagamit ang gaya, kahawig, kapwa, tulad, sing upang maipakita ang pagkakatulad. Ginagamit ang higit, labis, lalo, mas, di-hamak, di-totoo upang maipakita ang pagkakaiba.
3. KAANTASANG PASUKDOL Ginagamit upang ipakita ang pangingibabaw o ang "pinaka"	Hari, labis, lubha, sakdal, ubod at mga panlaping napaka, pagka, pinaka

PANG – UGNAY – mga salitang ginagamit upang pagdikitin ang dalawang pangngusap o dalawang kaisipan.

PANG-ANGKOP – ginagamit para mag-ugnay ng panuring sa tinuturingan.

1. NA: ginagamit kung ang salitang aangkuhan ay nagtatapos sa katinig, maliban sa <u>n</u> .	kompyuter <u>na</u> maliit malakas <u>na</u> tunog masarap <u>na</u> kamote
2. -NG: ginagamit kung ang salitang aangkuhan ay nagtatapos sa patinig.	kabibe <u>ng</u> maganda lima <u>ng</u> piraso mangga <u>ng</u> matamis
3. -G: ginagamit kung ang salitang aangkuhan ay nagtatapos sa <u>n</u> .	bayang payapa sabong mabango dahong luntian

PANG – UKOL – kataga o salitang nag-uugnay sa pangngalan o panghalip sa ibang salita sa pangungusap.

Halimbawa:

Ang lapis sa mesa ay sa kaibigan ko.

Ang pagdakip sa kanya ay alinsunod sa batas.

Nakakalungkot ang mga balita tungkol sa pagtaas ng gasolina.

PANGATNIG – kataga o salitang nag-uugnay sa dalawang salita, parirala o sugnay na pinagsusunod-sunod sa pangungusap.

1. PANIMBANG Nag-uugnay sa mga salitang magkasing-uri o magkapantay na yunit. Nagdudugtong ito ng mga salita, parirala, at mga sugnay na makapg-iisa.	Si Raymark ay nag-aaral <u>at</u> si Ana ay naglalaro. Siya ay matangkad <u>ngunit</u> ako ay mas matangkad. Si Bb. Lorraine <u>o</u> si Bb. Christine ang magtuturo sa atin.
2. PANTULONG Nag-uugnay ng sugnay na di makapantay – ang isa ay pantulog at ang isa naman ay makapag-iisa. Ang pangatnig ay ginagamit sa unahan ng sugnay na pantulong.	Ako ay uuwi <u>kung</u> hindi ako tatawagan ng aking boss. May nilaga <u>kapag</u> may tiyaga. Hal: Upang, dahil sa, sapagkat, palibhasa, kaya, kung gayon at sana.

MGA KARAGDAGANG KAALAMAN

1. Wastong gamit ng NG at NANG

Ang NG ay ginagamit:	Ang NANG ay ginagamit:
<ul style="list-style-type: none"> bilang tagaganap (sino ang gumawa ng aksyon?) bilang pananda sa layon ng pandiwa 	<ul style="list-style-type: none"> bilang pananda sa pang-abay na pamanahon (kelan?) bilang pananda sa pang-abay na

(ng ano?)

- bilang pananda sa nagmamay-ari (kanino?)

HALIMBAWA:

Ang tinapay ay kinain ng pusa.

Nagbasa ng kuwento ang guro tungkol sa kabayanihan ni Andres Bonifacio.

pamaraan (sa paanong paraan ginawa ang aksyon?)

- bilang pangatnig sa inuulit na salita
- bilang pangatnig sa pansimula ng pangungusap
- bilang kasunod ng mga salitang hindi at wala

HALIMBAWA:

Tumugtog na ang kampana nang mag-iikaanim ng hapon.

Ang ginag ay naglakad nang paluhod habang nagdarasal sa loob ng simbahan.

2. Wastong gamit ng RAW at DAW

Ang **DAW** ay ginagamit kung ang sinusundang salita ay natatapos sa katinig maliban sa w at y.

HALIMBAWA:

Ikaw daw ang maglalakad ng mga papeles.

Ang **RAW** ay ginagamit kung ang sinusundang salita ay nagtatapos sa patinig at sa w at y.

HALIMBAWA:

Siya raw ang babae para sa akin.

3. Wastong gamit ng MAY at MAYROON

Ang **MAY** ay ginagamit kapag ang kasunod nitong salita ay binubuo ng higit sa isang pantig. Ginagamit din ito kung ang kasunod nitong salita ay po at ho

HALIMBAWA:

Lumapit kaagad ang bata nang makita niya ang kanyang ina na may bitbit na pasalubong.

Ang **MAYROON** ay ginagamit:

- kapag ang kasunod nitong salita ay isang pantig lamang.
- kapag ang kasunod nitong salita ay panghalip na palagyo
- kapag ang kasunod nitong salita ay panghalip na pamatlig.

HALIMBAWA:

Mayroon akong pera para sayo.

Mayroon nito ang nanay ko.